Prospekt.

Od dnia 1. Stycznia 1831 roku wychodzić zacznie w zeszytach półrocznych, pismo peryodyczne, poświęcone krajowemu górnictwu i hutnictwu, pod tytułem: *Pamiętnik górnictwa i hutnictwa.* Ważna ta gałęź narodowego przemysłu, teraz za staraniem rządu, tak pomyślnie się rozwijająca, dotychczas jeszcze, pod względem naukowym, żadnego nie miała wyłącznie poświęconego sobie dziennika. Młodzieży sposobiącéj się do sprawowania urzędów w téj części administracyi, tak z przyczyny niedostatecznéj znajomości obcych języków, jako téż przez niemożność utrzymywania kosztownych pism zagranicznych, przedmiot ten podciągających pod widoki ukształconéj już umiejętności, nietylko nie dostaje objaśnień, i najnowszych postrzeżeń, ze względu górnictwa zagranicznego, ale nadto o stanie tegoż w własnym kraju, dokładniejszych statystycznych wiadomości.— Wreszcie powszechność, nie mając żadnych środków zabrania ściślejszéj znajomości, z tém tak ważném dziełem przemysłu krajowego, rządzi się w téj mierze niedokładném, błędném, a częstokroć dziwaczném mniemaniem.

Temi uwagami powodowani, z wiedzą rządu, ogłaszamy niniejszy prospekt, na Pamiętnik górnictwa i hutnictwa polskiego, wychodzić mający w zeszytach półrocznych na pięknym papiérze. Za rok bieżący wyjdzie tylko jeden zeszyt, dnia 1. Stycznia 1831 roku.

Pamiętnik ten zawierać będzie następujące przedmioty:

1. Technologię górnictwa i hutnictwa, mianowicie pod względem kraju naszego, równie jak umiejętności pomocnicze, jako to: maszyneryę, mineralogię, chemię i t. p. Te wszelako, o tyle tylko traktowane będą, o ile z głównym przedmiotem zostają w związku.
2. Statystyczne wiadomości we względzie górnictwa i hutnictwa krajowego, rządowego jak i prywatnego; dla porównania zaś, rysy i wiadomości statystyczne, o górnictwie i hutnictwie w obcych krajach.
3. Historyczne wiadomości o dawném polskiém górnictwie. Nadto, co do obecnego stanu górnictwa:
4. Historyczne badawcze i objaśniające wiadomości we względzie praw i urządzeń górnictwa krajowego; dla porównania zaś rys krótki o prawach i ustawach górniczych w innych krajach.

5. Krótkie literackie i bibliograficzne wiadomości, związek z górnictwem mające.
6. Górniczą i hutniczą terminologię, co przy zasiągnieniu rady światłych w tym względzie ziomków, byłoby niejako przysposobieniem materyałów do słownika górniczego.

Każdy zeszyt Pamiętnika górnictwa i hutnictwa in 8vo od 10 do 12 arkuszy druku, przynajmniéj jednę rozprawę oryginalną lub tłómaczoną o technologicznym lub statystycznym przedmiocie zawiérać i dzielić się będzie na cztéry następujące części:

a, Rozprawy.
b, Krajowe wiadomości i podania.
c, Wiadomości górnicze zagraniczne.
d, Wiadomości i doniesienia literackie i bibliograficzne.

Do każdego zeszytu, dołączane będą stosowne przedmiot objaśniające litografowane ryciny.

Prenumerata za każden zeszyt po złp. 6 gr. 20. przyjmowaną będzie tu w stolicy, po wszystkich kantorach innym pismom służących. Cena prenumeraty na prowincyi, po zniesieniu się z Dyrekcyą pocztową, ogłoszoną zostanie.

w Warszawie dnia 16 Października 1830 roku.

WYDAWCY:

Jerzy Bogumił Pusch,
Professor Szkoły Górniczéj, Assessor Wydziału Górnictwa Krajowego.

Łukasz Florentyn Reklewski,
Referent Oddziału Kopalń.

Nro 318.

KURJER POLSKI

Wszystko dla wszystkich.

WARSZAWA

Czwartek dnia 28 Października r. 1830.

Prenumerata miesięczna złp. 2 gr. 20. Kwar. złp. 8. Nr pojedynczy gr. 5.

Wiadomości Krajowe

Na przekład kodexu handlowego, drukiem już rozpoczętego, przedłuża się prenumerata do końca grudnia 1830. Przekład takowy zawierać będzie: 1) Tabelle obejmujące związek i stosunek artykułów kodexu handlowego z kodexem i procedurą cywilną. 2) Przekład textu obowiązującego w królestwie polskiém. 3) Komentarz podług Rogrona, w sposobie takim, jak kodex postępowania sądowego przez D. Dzierożyńskiego. 4) Słownik obejmujący termina techniczne i główniejsze wyobrażenia w kodexie zawarte, z krótkiém ich wyłuszczeniem. Dzieło to drobnym drukiem obejmować będzie do 600 stronnic; przedpłata na takowe ustanawia się na papierze zwyczajnym po zł. 9, na berlińskim zł. 12. Przyjmuje się głównie w Drukarni Rządowéj przy ulicy Danielowiczowskiéj, jako też w xięgarniach warszawskich. Na prowincji później nieco miejsca wskazane będą.

Mylną była wiadomość, jakoby Galicja i Lodomerja z Bukowiną już zostały przyłączone do królestwa węgierskiego; cesarz austrjacki wyznaczył dopiero kommissję, która ma zdać sprawę, czy żądanie sejmu węgierskiego względem tego przyłączenia może być zaspokojone.

Kalendarz domowy A. Gałęzowskiego i komp. wyjdzie w piérwszych dniach przyszłego miesiąca. Osoby handlujące, chcące go zakupić partjami, zechcą wcześnie zgłosić się do kantoru drukarni przy ulicy Zabiéj Nro 472, końcem zamówienia żądanéj ilości exemplarzy i postawienia przez to Redakcji w możności zadosyć uczynienia powszechnym żądaniom.

Sprostowanie. — W wczorajszym Kurjerze Polskim na stronnicy 2éj i szpalcie 2éj w wierszu 18 zamiast w roku 1809, czytać należy w roku 1801.

Przyjechali do Warszawy. — Tabęcki Józef radca z Zadybia 739 Rymarska; Wolicki Tomasz ob. z Kroczkowic 556 Długa; Leski Adam ob. 1083 Twarda; Baranów Piotr pułkownik 613 Wierzbowa; Weslowa Matylda hr. 414 Krak. Przed.; Zagórski Karól 476 N. S.; Pruszak Alexander 1372 Marszałkowska; Szamota Antoni 2680 Bednarska; Marjański Jakób doktor 394 Krak. Przed.; Rybczyński Filip 1346 Mazowiecka.

Dziś zrana ciepła stopni 1. — Wczoraj w połud. 4.

TEATR NARODOWY. Dziś: Liryczna drama Precjoza i koncert JP. Dobrzyńskiego.

Wiadomości Zagraniczne

Król niderlandzki zagaił posiedzenie zwyczajne sejmu niderlandzkiego w Hadze d. 18 października następującą mową: „Szlachetnie Wielmożni panowie! Wasze gorliwe narady w ciągu niedawnego nadzwyczajnego zgromadzenia stanów jeneralnych, oraz rozwaga, przezorność i miłość ojczyzny, jakiéj znowu złożyliście dowody, nie odpowiedziały w skutkach swoich mojemu oczekiwaniu. Słusznie mogłem się był spodziéwać, że niezwłoczne i konstytucyjne rozpoznanie wynurzonych życzeń i zażaleń, obok zgodności monarchy z reprezentantami ludu, miéć będą wpływ moralny, potrzebny do przywrócenia spokojności i porządku. Nadzieje moje smutnie zostały zawiedzione. Ci, co z wynurzonemi życzeniami i zażaleniami naprzód występowali, zasłaniali się jeszcze dopótąd zachowywaniem praw i formami prawnemi. Atoli w dalszym ciągu rozważne to postępowanie przestało odpowiadać gwałtownym skłonnościom przewodzców zaślepionego i poburzonego tłumu; przywiedli oni do skutku gwałtowne powstanie i usiłowania krajowéj siły zbrojnéj w

celu poparcia życzeń dobrze myślących, nie zdołały pokonać powstania. Nim jeszcze siła zbrojna, która pomoc niosła, do Bruxelli wkroczyła, zaczepiono ją czynnie, i chociaż uroczyście zapowiedziała łagodność i pókój, jednak natrafiła w mieście tém na opór morderczy. Zbrojne oderwanie się od prawnéj zwierzchności, rozszerzyło się odtąd w południowych prowincjoch coraz bardziéj i z szybkością tak straszną, iż dla bezpieczeństwa i obrony wiernych prowincji północnych i handlu ich, wydałem potrzebne rozporządzenia względnie siły lądowéj i morskiéj: ogłosiłem gwardje obywatelskie w części za ruchome, przygotowałem służbę pospolitego ruszenia i wezwałem do dobrowolnego uzbrajania się. Zapał z jakim wezwaniu mojemu odpowiedziano i nowe dowody przywiązania do mojego domu, okazane mi przy sposobności, uśmierzyły boleść jaka serce moje napełnia, gdy pomyślę że tłum buntowników zdołał odwieść tak ważną i uszczęśliwioną ludność od rządu, pod którym doszła do stopnia pomyślności i bogactw, nigdy poprzednio nieznanego i doznawała najobszerniejszéj opieki powszechnych i szczególnych praw politycznych, obywatelskich i religijnych. W ciągłém oczekiwaniu, że większa część owéj ludności znowu zażąda po dojrzałym namyśle dawniejszych dobrodziejstw, postanowiłem polecić mojemu ukochanemu synowi, X. Oranji, ażeby tymczasowo sprawował rządy tych części południowych prowincji, które wierność dochowały i środkami przekonania ile możności starał się przywieść na powrót do pewnego porządku części oderwane. Przygotowałem zatém przez oddzielenie administracyjne rozwinięcie wynurzonego zdania przez stany jeneralne na ostatniém nadzwyczajném zgromadzeniu, o ile to odemnie zależało, a tym sposobem troskliwość moja o prowincje północne będzie tym wyłączniejsza, siły zaś i środki tych prowincji będą jedynie użyte na własną ich korzyść; zarazem dowiodłem wszystkim moim poddanym i całéj Europie że niczego nie zaniedbałem, ażeby obłąkanych sprowadzić na drogę prawości. Pewny że nieustannie starałem się zadosyć uczynić uroczystej przysiędze, złożonéj na zachowanie konstytucji, dla pomnażania według możności szczęścia narodu Niderlandzkiego, spokojnie oczekuję wypadku tych usiłowań i narad moich sprzymierzeńców, którzy całość kraju tego zagwarantowali i teraźniejszy stan prowincji południowych pod ścisłą wzięli rozwagę. Wojsko w ogólności stało się godném mojego oczekiwania, tak przez swoje męztwo, jak przez umiarkowanie. Z tém wszystkiém mocno przychodzi mi ubolewać, że w ostatnich czasach, tak wielka onego część, przewrotnemi wyobrażeniami albo omylnemi obietnicami złudzona, zapomniała o przysiędze i obowiązku i porzuciła swoje chorągwie. Wśród okoliczności w jakich się królestwo znajduje, a które tak bardzo dalekie są od stanu pokoju, uważałem za powinność otworzyć w Hadze wasze teraźniejsze zgromadzenie; przyjemno mi jest iż przy téj sposobności uwiadomić mogę zgromadzenie, że zagraniczne mocarstwa uwiadamiają mnie ciągle o swoich przyjacielskich uczuciach i szczerém podzielaniu mojego położenia. Niemniéj przyjemnie mi zawiadomić was, że odwaga i wytrwałość siły zbrojnéj położyła koniec wojny, która nawiedziła wyspę Jawę i że według ostatnich doniesień panuje ciągle najpożądańsza spokojność w innych zamorskich posiadłościach!,, Następnie wspomina król, że z powodu niepomyślnych zbiorów wydał rozporządzenia mogące zapobiedz niedostatkowi klassy mniéj zamożnéj. Z powodu powstania budżet tegoroczny pozostaje niezmienny na rok następny. Daléj wezwał zgromadzenie ażeby mu było pomocne w dzielném poskramianiu i ukaraniu zawichrzeń, którychby się niespokojni w tych prowincjach które jeszcze wierne pozostały dopuścić mogli. Przy końcu rzekł: ,,Szybki postęp wypadków, które od kilku tygodni kraj ten wstrząsły, może jeszcze wywrzéć wpływ na inne nasze instytucje. Niewiadomo jak się skończy to zdarzenie, a wcale niespo-

dziewane wypadki, które dzisiaj otrzymuję z Antwerpji, są nowym dowodem codziennego postępowania fakcji, która usiłuje rozłączyć obiedwie części królestwa. Wszelako oczekuję końca z ufnością, gdyż sumienie moje jest spokojne. Mogę ciągle polegać na waszéj pomocy, na wierności północnych prowincji, na wsparciu moich sprzymierzeńców, którzy zawsze przestrzegać będą, ażeby polityczny system Europy nie był zachwiany; stoję jeszcze na czele ludu, którego religijny sposób myślenia najlepszą jest rękojmią opiekuńczéj władzy Wszechmocnego."

Wypadki w Antwerpji, o których król w mowie swojéj wspomniał, nie są jeszcze z pewnością wiadome, to jednak niezawodną jest rzeczą, iż pospólstwo stoczyło kilka bitew z żołnierzami. Na posiedzeniu tém znajdował się X. Fryderyk przybyły z Antwerpji, a z prowincji południowych było tylko w czasie zagajenia trzech członków.

Jenerał Halen miał się dla tego poróżnić z naczelnikami rząda tymczasowego, iż względem nich chciał grać taką rolę jaką odegrał Bonaparte względem dyrektorjatu.

W Hannowerze spodziewają się na wiosnę króla angielskiego.

Magistrat miasta Brunszwiku wydał odezwę, w któréj wzywa mieszkańców, ażeby nie rzucali bezzasadnych potwarzy politycznych na niektórych współobywateli, dowiedział się bowiem, że w mieście biega lista, na któréj spisane są osoby niesprzyjające nowemu rzeczy porządkowi; uzasadnione skargi przyrzeka sam rozpoznawać.

Cesarz austrjacki odwołał posła swego w Hadze Hr. Mira i w miejscu jego mianował posłem Barona Wessemberga.

Rozruchy w Niderlandach, a szczególniéj pogłoska że wojsko Pruskie wyruszy przeciw powstańcom belgickim, których znowu Francuzi mają bronić, wpływała na giełdę Wiedeńską jeszcze niepomyślniéj niż wojna turecka i ówczesna pogłoska że się Austrja do niéj będzie musiała mieszać. Zwróciło to uwagę najwyższéj władzy; zgromadzono najznakomitszych bankierów i dopiero gdy ich minister zapewnił, że mocarstwa pragną utrzymać pokój, podniosły się znowu papiery publiczne.

Rząd francuzki ma zamiar przywieść do skutku plan wielkiéj bibljoteki narodowéj, przez Viscontego jeszcze przed dwoma laty ułożony. Przeszło 200,000 tomów i mnóstwo rękopismów dla braku miejsca nie może teraz służyć na użytek publiczny i doznaje wielkich uszkodzeń.

Gazeta Francji, która niedawno skreśliła szkodliwe skutki rzeczypospolitéj federacyjnej dla Francji, umieściła w jednym z ostatnich numerów następujący artykuł: „Nie byłoby od rzeczy wiedziéć dokładnie ile kraj wydaje co rok na Paryż, będący głównym punktem monarchji i rządu. Trudno jest z pewnością oznaczyć summę jakiéj koszt ten wymaga. Z budżetu jednak widziéć można, że oprocz udziału właściwego, jaki na stolicę z podatków przypada, płaci każdy departament rocznie za administrację kraju mniéj więcéj 800000 fr. Ażeby wydatek ten dokładnie obliczyć, należałoby wiedziéć o ile wiécéj kosztuje administracja departamentowa w Paryżu niż w innych departamentach. To jednak pewna, że prowincje dbalsze być powinny same o własną pomyślność." Następnie oblicza gazeta Francji wydatki dworskie, magistratur centralnych i t. p. rocznie na 68,000,000 fr. Dodawszy do téj summy, to co stolica z długu publicznego u siebie zatrzymuje, oraz pensje wysłużone, urzędników cywilnych i wojskowych, w Paryżu wydawane, wydatki administracji departamentu, sądów, zakładów wojskowych, szkół i kościołów, nakoniec wszelkie korzyści centralizacji, przyznać należy, iż Paryż więcéj kosztuje pieniędzy publicznych niż która bądź z największych prowincji francuzkich, i że w tym stosunku żadna inna stolica Europejska nie jest uposażoną. Obowiązki stolicy względem innych części kraju powinny zatém być ustanowione w innym stosunku do ofiar, które kraj

dla niéj ponosi, i Paryża kierunek polityczny powinien się odnosić do dążności prowincji, inaczéj bowiem zerwałby się węzeł moralny i materjalny, łączący kraj i stolicę i skupione jéj mury wyglądałyby jak despota wschodni, którego potęga opiera się tylko na skarbach poddanym zabranych.,,

Izba parów jest, jak zapewniają, za uwolnieniem byłych ministrów od kary śmierci i z tego powodu obawiają się w Paryżu ażeby lud nie położył końca jéj dziedziczności. Z drugiéj strony, gdyby nawet parowie byłych ministrów śmiercią ukarali, a król ich ułaskawił, zachodzi obawa, ażeby Ludwik Filip nie utracił swojéj popularności. Ta alternatiwa zatrważa spokojnych mieszkańców Paryża.

Sułtan przysłał mieszkańcom greckim na wyspie Kandji amnestję następującéj osnowy: „Jego wysokość obdarza Greków bez wyjątku zupełną amnestją i zapomnieniem ich postępowania; rozkazuje paszom, rządcom i wszystkim poddanym muzułmańskim, ażeby się obchodzili lepiéj jak dotychczas z poddanemi greckiemi i wkłada na nich obowiązek zapomnienia o powodach do zemsty, jeśliby jakie miéć mogli. Wzywa zarazem Greków, ażeby się wyrzekli wszelkiéj nienawiści przeciw mieszkańcom muzułmańskim i obchodzili się z nimi na przyszłość jak z braćmi, których opatrzność wspólném nawidziła nieszczęściem. Sułtan uwalnia Greków od wszelkich podatków, których od czasu powstania nie opłacili; nakazuje powrócić im dobra sprzedane bez rozkazu sułtańskiego i dozwala potomkom zmarłych właścicieli obejmować dobra na nich przypadające. Obowiązuje Greków do opłacania pogłównego i dziesięcin ze zbiorów rocznych. Uwalnia ich na zawsze od wszelkiego rodzaju pańszczyzny, od wszelkich nadzwyczajnych podatków i pozwala im ubierać się według każdego woli. Rozkazuje, ażeby Grecy w każdéj wsi wybierali z pośród siebie poborcę podatków, tak iżby pod żadnym względem nie ulegali władzom tureckim.

KRAWIEC wszystkich ubiorów męzkich przy założeniu swego warsztatu postanowił cenę roboty krawieckiéj, podług któréj wszystkie suknie zupełnie dogodnie i gustownie uskutecznia i nadal uskuteczniać będzie. Zaręcza Szanownéj Publiczności, iż ta cena czyli jéj postanowienie, każdemu podobać się będzie. Uprasza się łaskawe osoby aby raczyły odwiedzić jego mieszkanie przy ulicy Długiéj w zabudowaniu Teatru Narodowego numer domu 547.

Józef Miałkowski.

Przybyły z zagranicy Metr języków Francuzkiego i Niemieckiego poleca się publiczności zawiadamiając iż grając dokładnie na Flotrowersie tak zwanym flûte allemande i flûte angloise podejmuje się dawać lekcje tegoż instrumentu. Wiadomość o nim zasięgnąć można w domu Lacroix przy ulicy Krochmalnéj pod Nro 1016.

Kilkadziesiąt beczek do kapusty, wódki lub do Octu po Winie węgierskiém i oxefty, są do zbycia w składzie Win pod Nro 640 przy ulicy Trębackiéj.

Ktoby sobie życzył nabyć zupełnie nową Doroszkę Petersburgską kursową, niech się zgłosi do Kawiarni Pani Brzezińskiéj obok poczty pod Nro 626 po dalszą Informacją.

☞ Zawiadamia się lubowników KĄPIELI PAROWYCH, iż cena takowych w Łaźni mojéj przy ulicy Pokornéj, na złoty jeden zniżoną została.

C. *Seeligman.*

Podpisany dom handlowy podaje do publicznéj wiadomości, iż otrzymał w komis transport przędzy tureckiéj czerwonéj (Water Twist) Nro 30, 14, 10, którą za pomierną cenę sprzedaje. — C. B. *Kaskel*, w Poznaniu.

OBWIESZCZENIA Z BIORA INFORMACYJNEGO

Dalsza wiadomość i wszelkie objaśnienia poniższych doniesień, udzielają się w lokalu Bióra na Krakowskiém Przed. Nro 377 przeciw Poczty.

(1280) Osoba uzdatniona na Rządcę domu mająca inne zatrudnienie, życzy sobie przyjąć obowiązki Margrabiego za sam lokal.

(1315) Niemiec świeżo z zagranicy do tutejszego kraju przybyły; posiadający w wysokim stopniu muzykę, życzy dawać lekcje na fortepianie tu w mieście lub na prowincji w znacznym domu.

(1311) W instytucie gospodarczo - praktycznym i ręczno - technicznych robót dla płci żeńskiéj pod Nro 391 na Krakowskiém Przedmieściu, przyjmują się wszelkie obstalunki szycia bielizny, cerowania tiulów, hafty w nowym guście, kołdry watowane, suknie i t. d.

Do dzisiejszego numeru Kurjera Polskiego dołącza się Prospekt.

W DRUKARNI GAŁĘZOWSKIEGO. KANTOR GŁÓWNY PRZY ULICY DANIELOWICZOWSKIEJ POD N. 616